

LJUDSKI TEDNIK

Neodvisno glasilo slovenskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina: za celo leto . . Din 50.— mesečno Din 5.—
za pol leta . . „ 25.— za inozemstvo „ 80.—

Uredništvo in upravnništvo: **Ljubljana, Sodna ulica št. 5.**

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Oglas se računa po tarifu. — Poštno-čkovni račun št. 13.236.

Spor SLS z avtonomisti.

SLS se proglašja kot **eminentno avtonomistična stranka**. Tembolj je čudno, da je padla v zadnjem času s posebno besnostjo po politični grupi okoli „Avtonomista“. Voditeljem SLS se zdi popolnoma nepotrebno, da eksistira poleg njih še kaka avtonomistična stranka v Sloveniji in smatrajo avtonomijo kot svoj monopol. Ta monopol krišijo po njihovem mnenju adepti „Avtonomista“. To je za voditelje SLS hud in neodpušten greh, kateri zasluži strogo kazen. Čudno je le, da so se malo pozno na to spomnili, kajti doslej so bili zelo zadovoljni z „avtonomisti“, posmatrajoč jih kot svoje prostovoljne zaveznike.

Toda starinski in starikavi voditelji SLS mrzijo vsako doslednost. „Avtonomisti“ smatrajo namreč avtonomijo za res, modrim in preizkušnim voditeljem SLS je pa **avtonomija le taktično sredstvo** za doseg partizanskih namenov, osobito pa za **lov volilcev**. Namen se pa seveda ne bi dosegel, če bi se to javno povedalo, zato mora za javnost veljati, da tudi voditelji SLS smatrajo boj za avtonomijo kot nekako sveto križarsko vojno.

„Avtonomisti“ so pa spregledali igro voditeljev SLS (malo pozno, pa vendar) in so se odločili, da se pri prihodnjih volitvah tudi **sami nekoliko pobrigajo za mandate**. To pa je zadelo eseslarje na najbolj čustveni točki njihovega telesa. Zato so sklenili uničevalno vojsko zoper **nezveste zaveznike**, ki se drznejo, gledati jim v kvarte. To pa ne!

Stvar ima pa še bolj resno stran. Voditeljem SLS se zdi, da so „Avtonomisti“ slovenska avantgarda g. Stjepana Radiča in jih dolžijo „tajnih zvez“ s hrvatsko republikansko seljačko stranko. Ker se pa voditelji SLS te stranke prav resno boje, što jim HRSS odkrito žuga, da pomete ž njimi pri prihodnjih volitvah, — je jasno, da se morajo pravočasno braniti **zoper svoje prijatelje in zaveznike**. Gre za mandate in to je mnogo važnejše kot avtonomija, namreč za voditelje SLS!

Gre torej za vojsko med odkritimi avtonomisti in avtonomo-žonglerji. Zdi se nam, da je ta vojna celo važnejša kot opozicijski blok, ker nam odpira zanimive izglede na prihodnjo volilno borbo v Sloveniji, ko nameravajo nastopiti pristaši „Avtonomista“ kot odkriti in pošteni avtonomisti, voditelji SLS bodo pa skoraj primorani nastopiti kot **razkrinkani špirtisti**.

Ker pa g. Radič v tej vojski ne namerava ostati nevtralen, se bo borba za pravo vršila **med hrvatskim blokom in slovenskimi „klerikali“**. Vsi pravi in pošteni slovenski avtonomisti se utegnejo najti v tesni zvezi s hrvatskim blokom. Ta skrb je voditeljem SLS usilila parolo, da se Slovenci nočejo posrbiti in tudi ne pohrvatiti. Začasno pa ostanejo voditelji SLS še v ozkem stiku s HRSS in poizkušajo, da jo v zadnji uri še potegnejo po možnosti za nos.

Ne bo dolgo trajalo po naših mislih in videlo se bo, **kje bo dolgi nos**.

SLS preganja korupcijo.

Vodstvo SLS je te dni sprejelo na predlog voditeljev resolucijo, ki je posebno ostra proti korupciji. To bi moral odobravati vsak pošten človek, samo da bi bilo res. Poglejmo, kako prakticirajo voditelji SLS svojo protikorupcionistično stališče v narodni skupščini.

Prvi prizor: Poslanci SLS podpisujejo obtožnico proti bivšemu ministru pravde dr. L. Markoviču.

Drugi prizor: Bivši ministri, med njimi dr. Korošec, pa tudi bodoči minister Sušnik, odklanjajo podpis obtožnice.

Tretji prizor: Vsi časopisi SLS dokazujejo eklatantno krivdo obtožene

nega ministra, na katerem ni niti enega lasu, ki bi bil v redu.

Četrti prizor: Debat o obtožnici v narodni skupščini. V imenu SLS govori poslanec **Kremžar** in predlaga, naj se sestavi parlamentarna anketa, da preišče, če je dr. Markovič kaj **zaskrivil ali ne!** (Kar je bilo poprej po trditvah poslancev in časopisja SLS popolnoma jasno!)

Peti prizor: Glasovanje v narodni skupščini o obtožnici proti dr. Markoviču. Od 21 tigrov SLS je pri glasovanju navzočih ogromno število: 3, reci trije poslanci SLS glasujejo za obtožnico, vsi ostali pa so se poskrili!

Kje je korupcija???

Dvig dinarja.

Od početka leta se je vrednost dinarja polagoma **zboljševala**, dokler ni v februarja dosegel na **curiški borzi**, ki je za srednje-evrop. valute odločujoča pri določevanju vrednosti, najvišjo vrednost 7.60 švicarskih frankov za 100 dinarjev.

Pozneje je vrednost dinarja nekoliko padla ter je 4. t. m. notiral dinar v Curihu 7.30. O vzrokih **zboljšanja** vrednosti dinarja se je že mnogo pisalo in se v podrobnosti tudi ne nameravamo spuščati. Povdariti pa hočemo najvažnejše.

Poleg truda vlade, da bi vzdržala

z zvišanimi davki ravnotežje v državnem gospodarstvu in poleg **zboljšanja** naše trgovinske bilance je smatrati kot glavni vzrok **zboljšanja** vrednosti dinarja sklep pogodbe z Italijo, s katero so odstranjene za daljšo dobo sporne točke in nevarnost vojne z našim sosedom onstran Jadranskega morja.

Četudi se ne more ničesar prerokovati, se vendar sodi z vso verjetnostjo, da dinar bržkone v bližnjem času ne bo več znatneje naraščal, ker se inozemstvo ozira pri ocenjevanju valute predvsem tudi na zlato

kritje v Narodni banki, ki znaša sedaj približno okoli 7%.

Kakšne posledice more imeti ojačenje vrednosti dinarja? Skoro deset let je bila javnost navajena računati z padanjem vrednosti denarja. Trgovci so zato napolnjevali svoja skladišča, ker je nabavljeno blago v kratkem času postalo več vredno, kakor pa so izdali zanj, to se pravi, dobili so za blago v kratkem času neprimerno mnogo, seveda v slabšem denarju. Industriji so skušali mnogo investirati v svoja podjetja, ker je vrednost tovarov in strojev v kratkem času narastla, to se pravi, da je bila kupnina v slučaju prodaje mnogo večja, kakor pa so bili stroški za tovarniške stavbe in stroje. Poljedelec, ki je prodal svoje pridelke, je gledal, da je poplačal dolgove in si nakupil zemljo za denar, ki je predstavljal v številkah že ogromne vsote, ki pa niso bile z donosom pridobljene zemlje v nobenem pravem razmerju. Vsakdo se je skušal znebiti dinarja in si nabaviti blago.

Ako ostane dinar na dosedanji višini in če se bo njegova vrednost nadalje polagoma **zboljševala**, se bo moralo tudi gospodarstvo temu primerno prilagoditi.

Trgovci bo postal pri nakupu previdnejši, ker bo mogel, ako ima velike zaloge, pri jačem kurzu denarja mnogo manj dobiti za blago, kakor pa je zanj izdal. Seveda bo sedaj dobil plačano v boljšem denarju. Tovarnar bo iz istega vzroka opustil vse nove investicije, kmet pa bo prenehal preplačevati zemljo, kajti kakor bolj se dviga dinar, tembolj padajo cene kmetijskim pridelkom. To se že opaža, da si se v mestih še ne čuti radi prekupčevalcev.

Kmetovalci bodo sploh morali posvetiti temu vprašanju več pozornosti. Z dviganjem dinarja in radi finančne politike vlade, ki vzdržuje izvozno carino, je postala n. pr. prodaja našega žita v inozemstvu že skoro nemogoča in isto se tudi že opaža pri živini. Bati se je radi tega, da bodo pričeli po žitnorodnih pokrajinah omejevali pridelovanje pšenice, ki se radi inozemske konkurence ne bo več izplačalo, in da se bodo v teh krajih posvetili bolj pridelovanju krmil, ki

so potrebna za živinorejo in mlekarstvo in pri kateremu je treba manj truda. Če se pa bodo v žitnorodnih pokrajinah začeli intenzivnejše posvečati živinoreji in zanamajati pridelovanje žita, bodo prizadete zopet živinorejske dežele, ki so glede pridelovanja žita pasivne ter odvisne samo od svoje živinoreje. Prvič bodo morale te dežele kupovati žito dražje radi zmanjšane pridelovanja, drugič pa bo ogrožena po povečani konkurenci njihova živinoreja, ki se n. pr. v Sloveniji goji z neprimeroma večjimi stroški. To je nekaj vprašanj, ki bi jim bilo treba posvetiti več pozornosti, da se spravijo med seboj v sklad.

Radi dviga vrednosti denarja se bo pocenilo tudi blago, ki ga moramo uvažati iz inozemstva kakor manufakturno in kolonijalno blago. To in pocenjenje živil bo imelo za posledico znižanje mezd, ki zna spričo grozeče brezposelnosti, katera se pojavlja, prej slediti, kakor pa bo to vsled obstoječih razmer opravičeno.

Samoobsebi umevno je, da je postopno **zboljševanje** vrednosti denarja zvezano s krizami, ki jih morajo prestati po vrsti vse države, ki si hočejo pomagati iz razmer, v katere jih je spravilo uničenje vrednosti denarja. Za podjetnike, ki so preko svojih moči zadolženi, bo seveda težko, zadostiti obveznostim in je verjetno, da bo marsikdo podlegel. Toda **zboljšanje** vrednosti dinarja je kljub ranam, ki jih prizadene tu ali tam, neprimerne koristi z ozirom na dosedanjo negotovost. Preračunjevanje cen se bo veliko lažje razvijalo, zaračunanje nagrade za riziko, ki ga vsakdo ob prodaji blaga pridene kupnini, da ne bo oškodovan pri morebitnem padcu denarja in pri nakupu novega blaga, bo polagoma odpadlo in s tem bo splošna draginja začela polagoma **izginjati**.

Takrat pa bo zopet prišel čas, ko bo denar prišel zopet do svoje trajne veljave in ko se bo splošni lov za blagom in neprimernim imetjem polegel.

Kakor kaže sedanji razvoj vrednosti dinarja, bo treba s tem računati.

Dopisi.

Kje je Slovenija? Večkrat čitamo ostre članke v listih SLS zoper centralizem, posrbljenje in v najnovejšem času tudi zoper pohrvatenje in „klerikalizem“ se hoče postavljati kot prvi zaščitnik slovenstva. O vsem tem pa ne vedo dosti v ljubljanski škofijski pisarni, kjer izdajajo v „Škofijskem listu“ cele strani vladnih naredb in ukazov v srbo-hrvatskem jeziku. Kakšna načela li imajo? Ali gosrodje ne čitajo „Slovenca“? Ali ne smešijo sklepov in izjav stranke, katera jim je punčica v očesu, ko zapostavljajo slovenščino? Zakaj ne zahtevajo, da naj se pošiljajo slovenski duhovščini slovenski dopisi. Saj dela duhovščina vladi brezplačno tlako po

župnijah uradih. Naj mar duhovni še okoli tekajo in si dajejo prevajati uradne dopise na domači jezik? To izvenredno breme jim nalaga centralistični režim — pri škofiji!

Z Gorenjskega. Glasila SLS rada povdarjajo, da po mestih ljudje stradajo in da se ondi povečuje število brezposelnih. **Pri nas na kmetih pa poslov manjka**. Sveta za obdelovanje je dovelj, delavcev pa ni, ker vse tišči v tovarne in mesta. Se jim že mora tam bolje goditi, kakor na kmetih. Ali res ni nikogar v Sloveniji, ki bi se ganil za **dobrobit kmečkovega stanu**? Ali Jugoslovanska kmečka zveza spi? Nekaj časa je ta zveza vsaj obetala, zdaj se je pa tudi

obetanja naveličala, ali so se pa obetov naveličali kmetje. Njen odbor menda že čuti, kam je zabredel. Kako morejo ti možje skupaj sedeti s komunisti, ki oznanjujejo za vse delavce, tudi kmečke, osemurni delavnik? Ali ni to nesmisel za kmete? Kam pride kmet, če bodo taki ljudje še dalje vodili politiko in reševali kmečka gospodarska vprašanja. V vodstvu SLS je prava mešanica dveh nasprotnih si stvari. Zato je pa „Domoljub“ tako kilav. Ta list, nekdanj glasilo kmečkih interesov, pač vpije

na debelo, da smo prišli v „srbsko močvirje“, ne pove, pa, kako da smo notri „prifurali“. Bili so ravno tisti prvaki SLS, ki sedaj najbolj vpijejo: Nazaj, nazaj! Pa voz ne gre več ven, je prepozno! Ali se poslanec Brodar še spominja na svoj slavo-spev Srbom v „Domoljubu“? Zdaj imamo Brcaj, muh- v močniku! Žal, da je tenen in bo še tepen tudi slovenski kmet, ki je pri celi stvari najbolj nedolžen. Ima pač to napako, da najraje veruje tistemu, ki vpije in slepari.

Politični pregled.

Proračunska razprava.

Pretekli petek se je pričela v narodni skupščini podrobna razprava o državnem proračunu. Podrobna razprava se je najprej pričela o proračunu vrhovne uprave.

Solunska konvencija.

Isti dan se je tudi razpravljalo o ratifikaciji konvencije glede solunskega pristanišča. Za ratifikacijo je glasovalo 140 poslancev. Zanj je glasovala tudi opozicija.

O kuluku.

Na sobotni seji je notranji minister Vujičić odgovarjal na vprašanja posl. Hohnjeca o kuluku v Sloveniji. Izjavil je, da je samo izvršil zahtevo ministra za javna dela, katera temelji na pravilniku, po katerem so županstva dolžna, da sestavijo zapisnike onih, ki so podvrženi kuluku. Vse to je natančno navedeno v pravilniku. Minister smatra svoje delo kot čin dolžnosti. Nato je prečital naredbo, ki je bila izdana v tem smislu, da se pota in ceste po državi čimprej popravijo z ljudskim delom. Na resolucije nekaterih občin proti temu zakonu, ki so bile predložene preko Jugoslovanskega kluba, bo nastopil minister proti dotičnim županstvom radi tega, ker so te resolucije naperjene proti zakonu. — Najstrožje bo postopal napram ljudem, ki vznemirjajo in hujskajo narod proti zakonitim odredbam. V tem momentu opozarja prebivalstvo na težke posledice ki bi lahko zadele hujskače, ki se zakonu upirajo in bunijo ljudstvo k nepokornosti napram državi. Zakon velja za vsa državo in se nihče ne more oprostiti kuluka razen onih oseb, ki jih določa tozadevni pravilnik.

Posl. dr. Hohnjec se z odgovorom ministra ni zadovoljil.

Dispozicijski fond.

V razpravi o proračunu je musl. poslanec Husejin Alič opisoval teror političnih oblasti v Bosni in ugotavljal veliko nezadovoljnost, ki je zaradi tega nastala med narodom. Obrat se je proti dispozicijskim fondom, ki so jako visoki in iz katerih se podpirajo razni sumljivi tipi. Boljše bi

bilo, da bi se ta denar porabil za otvoritev osnovnih šol v krajih, ki jih potrebujejo. Poslanec pravi, da je uradništvo korumpirano in živi od podkupnin. Vse to je zakrivila vlada, ki ni uredila uradniškega gmotnega položaja.

Kdo plačuje davke?

Na pondeljki seji je finančni minister dr. Stojadinović odgovarjal poslancu Škulju, ki je trdil, da so novi kraji prevzeli nase vsa bremena prejšnje kraljevine Srbije, med tem ko Srbija ni vzela nase bremen novih pokrajin, a kljub temu izkorišča bogastvo novih krajev. Kot primer je Škulj navedel, da nekatere tvrdke plačajo 30 do 50 milijonov dinarjev davka. Dr. Stojadinović je rekel, da so mu te trditve že od prej znane. 40 milijonov letno plača davka tovarna Arko, a 30 milijonov Trboveljska premogokopna družba. Ta davke pa plačuje tovarna Arko na trošarini, ki jo morajo plačati konsumenti Arkovega likerja. Ta liker gre daleč izven Zagreba, a največ ga gre v Beograd, torej davka ne trpi Zagreb, temveč široke mase konsumentov v vseh krajih. Podobno je tudi s Trboveljsko družbo. Srbija je vzela nase vse predvojne dolgove v zmislu mirovnih pogodb.

Kaj je z 20% odtegljaji?

Glede 20% odtegljajev povodom kolekovanja avstrijskih bankovcev je fin. minister izjavil, da so se za ta odvzeti denar izdajala številna in najraznovrstnejša potrdila z mnogo pečati in podpisi, tako da danes enostavno nimamo garancije in varnosti, da ne bi bilo vmes tudi več potvorenih priznanic. Če bi današnja vlada hotela izplačati ta zadržani denar, bi tega ne mogla napraviti iz tehničnih razlogov. Poslanec Škulj je zahteval od vlade, da bi izplačala tudi one bankovce, ki so bili markirani s potvorenimi znamkami. Nikjer na svetu pa ni banke, ki bi za falzifikate dala prave bankovce.

Proračun vrhovne uprave sprejet.

Po govoru fin. ministra je narodna skupščina sprejela proračun vrhovne državne uprave z večino glasov.

Proračun ministrstva za pravosodje.

V torek je narodna skupščina pričela s podrobno razpravo proračuna ministrstva za pravosodje.

Ob tej priliki je muslimanski poslanec Hrasnica kritiziral pravosodne razmere v Bosni, kjer so sodniki, kakor tudi drugi uradniki slabo plačani, vsled česar vlada velika nezadovoljnost, a veliko število jih je sploh zapustilo službo, tako da traja dolgo časa, da se končajo posamezne preiskave in razprave.

Demokrat Kosta Timotijević je govoril za neodvisnost sodnikov in sodišč ter napadal strankarsko pojmovanje, ki je zavlada v nekaterih sodniških krogih. Povdarjal je da v Vojvodini še do danes niso zakoni prevedeni na naš jezik, vsled česar morajo sodniki med razpravo prevajati mažarski tekst.

Posl. g. dr. Hohnjec je protestiral proti redukciji uradnikov in zahteval za nje povišanje plač, obenem pa govoril proti povečanju sodnih taks. Izjavil je, da bo glasoval proti proračunu.

Sporazum z Romunsko.

V torek popoldne je zunanji minister dr. Ninčić govoril v narodni skupščini o sporazumu z Romunijo in naglašal, da je ta sporazum velike politične važnosti. Dobili smo v krajih, ki pripadajo nam veliko sonarodnjakov, tako v Surjanu, kjer je od 759 prebivalcev 406 Srbov, v Velikem Gaju od 2702 prebivalcev 1362 Srbov. Enako razmerje je tudi v drugih krajih, ki smo jih dobili. Kar se tiče otoka Moldave, smo ga odstopili za enak kompleks zemljišča v Banatu. Današnje meje med nami in Romunijo so dobre v narodnem pogledu in je neopravičeno nezadovoljstvo, ki se je pojavilo v nekaterih krogih pri nas. Dr. Ninčić je poudarjal, da imamo sedaj določene meje proti Bolgarski, Avstriji in Mažarski in z romunskim sporazumom so določene meje tudi proti Romuniji, ki je naša prijateljica in zaveznica. Ostane nam še razmejitev med Italijo in Slovenijo ter upamo, da bo tudi ta meja v kratkem določena. Tako bo naša država dobila končno svoje meje.

Sporazum z Romunijo je narodna skupščina nato odobrila.

Nemške reparacije. Pogajanja med našo in nemško vlado zaradi reparacijskih dobav ugodno napredujejo in je bil podpisan protokol, v katerem se določajo temeljna načela za ureditev obstoječega spora.

Bolgarija. V nedeljo so angleški, italijanski in francoski poslanik v Sofiji izročili bolgarski vladi demaršo povodom poslednjih priprav Todora Aleksandrova in makedonstvujuščih ter napadov na južne kraje naše države. Poslaniki so opozorili bolgarsko vlado na težke in nedoedne posledice, ki bi jih mogla roditi akcija s strani Bolgarske in so zahtevali,

naj bolgarska vlada prepreči vsakršno akcijo, usmerjeno proti Jugoslaviji, kakor tudi vsako propagando na jugoslovanskem ozemlju, ki bi se vršila v prid makedonstvujuščim. Kot rezultat te demarše je dala bolgarska vlada aretirati preko 300 sumljivih oseb.

Rusija in Italija. V angleških in nemških krogih je povzročila vznemirjenje vest, da je Rusija dovolila Italiji gotove prednosti za tranzit, in to posebno na črti Batum-Baku od Črnega do Kaspiškega morja. Tako si bo lahko skušala Italija z boljšimi nadami na uspeh, kakor v preteklosti, zagotoviti tržišča v Perziji, Turkestanu, Afganistanu in na Vzhodu sploh, koder se je dosedaj skoro nemoteno razvijala angleška trgovina. Vendar si pa hoče Rusija ohraniti v svoji politiki napram Vzhodu proste roke in v tem tiči tud razlaga za dejstvo, da je bila iz trgovinske pogodbe z Italijo izključena prednostna klavzula z ozirom na dogovore, ki jih bo Rusija mogoče v bodoče sklenila z državami Vzhoda. Bile so pa priznane italijanskim ladjam na Črnem morju skoro enake pravice, kakor jih imajo ruske. Posebno se je za to zavzel Krasin, ki je vedno povdarjal, da zna tu italijanska trgovska mornarica dosti koristiti gospodarstvu sovjetske Zveze.

Poljska in mala antanta. Poljski zunanji minister grof Zamojski je imel v senatnem odseku za zunanje zadeve pretekli teden dva govora, v katerih je naglašal, da mora biti poljska zunanja politika miroljubna in da da se mora povečati zaupanje inozemstva v Poljsko. To bi bilo potem uspešen protiutež napram propagandi proti konsolidiranju miru. Z baltiskimi državami je Poljska že sklenila, sedaj pa pride na vrsto mala antanta.

Anglija in Francija. Angleški ministri predsednik Macdonald je zopet pisal Poincareju pismo, ki je prispelo v Pariz že preteklo nedeljo. V sredo je bil že izročen Macdonaldu Poincarejev odgovor. V teh pismih izražata načelnika obeh vlad svojo najboljšo voljo za okrepitev sporazuma med Francijo in Anglijo ter skupno željo po ustalitvi položaja Društva narodov.

Turčija. Turška narodna skupščina je poleg ukinjenja kalifata sklenila tudi izgon kalifa, njegove družine in 67 princev in princesinj. Nadalje je sprejela predlog, da se ukine komisarija za verske zadeve in da se njegovi posli izročijo uradnikom, ki bodo spadali k ministrskemu predsedstvu. Kakor se govori, se bo kalif umaknil v Egipt. Dobil bo 100 tisoč, princ pa 200 tisoč turških funtov odpravnine. Palače kalifa in princov bodo postale narodna lastnina. Kalif Abdul Medžid je odpotoval v Švico, kjer pa se ne namerava stalno nastaniti. Zaprotil bo namreč egiptovsko vlado za dovoljenje, da se sme naseliti v kakem mestu Egipta.

Fr. pl. Briesen.

Povest o dveh pujskih.

Storjohan je bil nezadovoljež. Pet mark dnevne plače mu je bilo premalo, devet ur dela preveč. Seveda narobe bi mu bilo bolj všeč. Sovražil je vse, kar je bilo po njegovem mnenju več kot on. Zamislil se je v državo bodočnosti. Norčevali so se vsi njegovi tovariši in njegov sosed čevljar Knučinski ga je imenoval „velikega revolucionarnega norca.“

Pripetilo se je, da je dobila gospodinja iz svoje domovine dopisnico. Stric se je priglasil za teden dni na obisk. Storjohan se je protivil rekoč: „Z agrarcem se ne bom ukvarjal.“ A žena prigovarja in pogovarja, češ, saj ne bo zastoj, gotovo prinese stric kak kos slanine, pršuta, klobase ali jajca, danes neprecenljive reči. „Kaj to!“ zamrmra Storjohan, toda naposled privoli.

Prihodnjo nedeljo je prišel poset s kmetov. Imel je pri sebi vrečo, iz katere se skobacata dva jako nežna, majhna pujska. Začudenje Storjohanovih ni bilo majhno, ko so zagledali to kmetiško darilo. Pa tudi

zadrega je bila velika. Dasi je družina živela izven mesta, vendar niso imeli pojma o pravi, plodonosni prasičji reji. Toda stric s dežele je pomagal. Dal jim je vsa potrebna navodila, kako je treba ravnati s pujski, da postanejo iz njih pravi pršutarji. Ostal je teden dni pri Storjohanovih, opravil vse svoje posele, potem se pa zopet odpeljal domov.

S pujski se je pojavilo v življenju Storjohanovih nekaj posebnega, dosedaj neznanega. Dobilo je popolnoma novo smer. Vedno nezadovoljni človek, je postajal zadovoljnejši. Kadar je imela gospodinja štirinogati prirastek v naročju ter ga pitala z mlekom, kadar sta Janko in Mina snažila njih domovanje, kadar je stonil oče Storjohan k branjarju, da mu je tehtal malčka ali kadar je bila na večer zbrana vsa družina okoli svinjaka in pozorno opazovala delovanje in igranje dvojčkov iz prasičjega mesa, takrat se je prav jasno zrcalila notranja sprememba hišnega očeta. Glede na bodočo izvrstno svinjsko pečenko so se pojavila pri Storjohanu celo etiško — vzgojna čustva. Ko je nekoč Janko pocuknil pujska za

repek, da bi malo zacvilil, mu je od dela se vračujoči oče v sveti jezi zarozil: „Ako boš še enkrat trpinčil tako neusmiljeno ubogo živalico, jo boš dobil, ti malopridnež!“

Storjohan je sovražil kmetovalce radi njih posestev in samozavesti. Sedaj se je pa antipatija jela polagoma izgubljati, celo sama misel, da bi prišlo sedaj do revolucije, države bodočnosti in obče delitve, ga je vznemirjala, kajti potem bi moral pač vsaj enega prasičja odstopiti svojemu sosedu Knučinskemu.

Njegova politična smer se je prav jasno pokazala nemoč, ko je žena, ki je ravno čitala časopis, napravila nemilo opazko glede agrarcov. Z resnim povdarkom se je oglasil: „Stara ne razburjaj se, mi smo vendar tudi že nekoliko agrarci z našimi pujski!“ „Hm!“ se je zamislila žena ter po kratkem molku svečano dostavila: „Seveda, seveda, spadamo sedaj k boljšim, saj vendar imamo kaj!“

Storjohan je prikimal. Vkljub svoji razburjivi naravi je imel v sebi tudi nekaj filozofije, katera je izbruhnila ob posebnih prilikah s povostim ponavljanjem besedice „tako rekoč“.

Po daljšem molku se je obrnil proti ženi: „No, če smo se dosedaj s ponosom psovali proletarce, je bilo to takorekoč v redu. A če nam tega takorekoč ni več potrebno — potem se nam takorekoč ni treba siliti v njih vrste! Toda, če hočemo na vrh, nam je treba še več prašičev!“

To filozofično razpravo je razumela tudi žena do dobrega. Nadaljevanje njiju pogovora je bila gospodinjska razprava o prasičji reji na debelo, nje predpogoji in posledice. Kar se tiče zadnje točke, jo je žena razvila v četrto uri tako daleč, da je prav iz dna duše vzkliknila: „Da bi bili vsaj že tako daleč, da bi se lahko vozili v avto!“

„No, no,“ jo je prekinil gospodar. Toda sam je tudi mislil na to, da se bode nekega dne iz dirjajočega avta ponosno oziral na množico. Vzljudil je svoje pujske, podlago bodočega bogastva, s tako ljubeznijo, kot jo ni uživala vsa njegova družina.

Minilo je dokaj tednov in mesecev. Čim tolstejša sta postajala pujska, tem ponosnejša je bila družina Storjohanova. Določeno je bilo, da se eden izmed prasičkov zakolje

Politične vesti.

+ **O opozicijskem bloku** se ne ve nič gotovega. Objavljene resolucije vodstev SLS in HRSS niso prinesle za javnost nobenih točnejših pojasnil v tej zadevi, temveč samo razne očitke proti radikalni vladi, ki se itak ponavljajo vsak dan v opozicijskem tisku v tej ali drugi obliki. Belgrajski opozicijski listi sicer poročajo, da je opozicijski blok gotova stvar in da je samo vprašanje nekaterih dni, kdaj bo padla sedanja vlada in kdaj bo izvedla nova vlada, sestavljena iz opozicijskih, nove volitve. Vendar pa izgleda cela zadeva precej komplicirana, ker si nosamezne stranke bodočega opozicijskega bloka ne zapajo medsebojno in ker išče vsaka pri svojem zavezniku skrivne namene. Končno pa je popolnoma še nerazčiščeno vprašanje, kaj se zgodi potem, da postane opozicijski blok dejstvo in da ga Radičević podpro z vsemi svojimi močmi. Vse opozicijske stranke so se zedinile, da se ima vreči sedanja vlada in da imajo one izvesti nove volitve. Težko si je pa misliti vlado brez pozitivnega programa, četudi bi bila to samo volilna vlada. Tudi brez določenih smernic za delo no volitvah si je težko misliti obstoj opozicijskega bloka. Navsezadnje pa ostane tu še vedno tudi radikalna stranka kot najmočnejša stranka, ki je danes na vladi in ki bi tudi v slučaju, da postane iz vladne opozicijska stranka, bila močna dovolj za uveljavljanje svojega vpliva. Računati pa je treba predvsem s tem, da bo radikalna vlada sama razpustila narodno skupščino, ako bi spoznala, da ji je vsako delo onemogočeno. Radikalna stranka bi vsekakor gledala, da ostane na krmilu tudi v času volitev, kakor je bila že lani. V tem slučaju bi opozicijski blok doživel seveda precejšnje razočaranje.

+ **Komunike Radičeve stranke.** Radičevi poslanci so imeli preteklo soboto sejo, o kateri je bil izdan komunike, ki pravi, da je rimsko-belgrajska pogodba čin navadne sile, tembolj ker je imela reška država že svojo zakonito izvoljeno zastopstvo in svojo vlado. S tem je kršena tudi pravica samoodločbe reškega prebivalstva. Kršili so se tudi življenjski interesi hrvatske države. Pravo hrvatske države do Reke so priznale Hrvatski v tajnem londonskem paktu carska Rusija, Velika Britanija, Francija in Italija. Rimsko-belgrajska pogodba vsebuje tudi dve tajni klavzuli, ki neposredno ogrožata mir na Balkanu, v Evropi in po vsem svetu. Tajni klavzuli se glasita: 1. „V slučaju notranjih nemirov v Jugoslaviji se obvezuje Italija, poslati ji na pomoč italijanske čete, ako bo za to naprošena. V vsakem primeru ostane Italija napram belgrajski vladi v dobrohotni nevtralnosti.“ 2. „Jugo-

slavija more s privoljenjem Italije v ugodnem trenutku zasesti Solun in njegovo ozadje. Kot odškodnino za to daje Jugoslavija Italiji teritorialne koncesije v Dalmaciji.“ Prva klavzula je naperjena proti Makedoniji, proti kateri nastopajo belgrajski mogočniki kot proti premagani deželi, in se niti ne ozirajo na to, da zagotavljajo mirovne pogodbe Makedoncem vsaj kot narodni manjšini ne samo človeška, ampak tudi vsa ustavna prava. Druga klavzula je namerjena proti življenjskem interesu Hrvatske in hrvatskega naroda, ker je Dalmacija po ogromni večini hrvatska. Hrvatsko narodno zastopstvo je trdno uverjeno, da bo Društvo narodov v duhu prava samoodločbe narodov, za katerim stoje dane odločno sovjetska Rusija, Velika Britanija in Amerika, odstranila tudi to krvavo krivico od hrvatskega naroda in strašno nevarnost za Evropo in ves kulturni svet. — Vlada je seveda uradno demantirala trditve, ki jih vsebuje protest HRSS, češ, da da sta naša država in Italija sklenili tajno pogodbo, ki ima klavzulo, po kateri naj bi poslala Italija svoje čete v Jugoslavijo, ako bi bila pozvana. Vlada izjavlja, da ni nobene take točke v tajni pogodbi.

+ **Še en komunike.** V ponedeljek je imelo v Ljubljani sejo tudi vodstvo SLS, ki je tudi izdalo svoj komunike. Ta komunike premlevala samo fraze, šestkrat že navedene v časopisu SLS in pisane tudi v tonu tega časopisa. Manjka pa v tem komunikeju samo pristavek, da so sodelovali pri ustvaritvi razmer, proti katerim danes prva SLS vpijejo, oni sami.

+ **Prihod Radičevcev v Beograd.** V torek zvečer je iz Zagreba odpoval v Beograd podpredsednik HRSS Ivan Predavec, ki ima s seboj 48 poslanskih poverilnic, da jih izroči takoj predsedstvu narodne skupščine v svrhu verifikacije. Podpredsednik Predavec ostane v Beogradu dotlej, dokler ni izvedena verifikacija in bo med tem časom prisostvoval sejam narodne skupščine.

+ **Spoštovanje do zaveznikov.** Mi smo že davno rekli, da kaže najnovejša ljubezen med SLS in demokratsko stranko nevarne razpoke, ki se sicer kažejo kot elastične, ker se širijo in krčijo, kakor se pojavljajo iz Beograda vesti o zakulisnih intrigah dr. Korošca pri snovanju opozicijskega bloka. Ne vemo pa, kako more »Slovenec« zagovarjati že nad dva meseca potrebo opozicijskega bloka z demokrati, o katerih piše n. pr. »Slovenec« od 5. t. m., torej isti dan, ko se sestaja dr. Korošec z Ljubo Davidovičem, takole: »Vsi vemo, da bivša radikalno-demokratska vlada, v kateri sta demokrate vodila Pribičević in Žerjav, ni bila za pol apotekarske unce boljša od

samoradikalne. Uredništvo je strdalo kakor strda danes, dasi je imel monopol za »izboljševanje« uradnih plač sam gospod Reisner. Promet je bil ravnotako mizerabel kakor je danes. Davčna zakonodaja se ni izenačila in povšečevali so se indirektni davki in takse, kakor se zdaj. Slovenski demokrati so delali kupčije s pomočjo režima. Baš pod demokratskim finančnim ministrom je dinar drčal s katastrofalno naglico navzdol. Uprava je bila ravnotako škandalozna kot je danes in na Hrvatskem so pele batine. In končno demokrati iz vlade niso šli prstovoljno, ampak so jih morali radikalci dobesedno ekspedirati iz vlade kakor portir nadležnega gosta od pojedine.« »Slovenec« pravi, da so demokrati ravnotoliko vredni kakor radikalci, menda pač noče s tem dokazati, da je dr. Korošec upravičen sklepati istočasno zveze z enimi in drugimi. Mi nočemo braniti niti radikalov niti demokratov pred dr. Korošcem, spoštovanjem napram svojim zaveznikom ter pred »Slovenčevimi« napadi, ugotavljamo samo čudno logiko, ki se kaže v »Slovenčevih« napadih z ozirom na trud dr. Korošca, pridobiti demokrate zase.

+ **Avtonomisti med seboj.** Sobotni »Slovenec« očita svojemu nedavnemu prijatelju »Avtonomistu« demagogijo v velikem stilu, da si je izbral za tarčo SLS in da brska po »Slovencu« in išče pri njem dlake v jajcu. Med drugim pravi »Slovenec«, da je razlika med stališčem SLS in sedanjim stališčem »Avtonomista« ta, da SLS noče izpostaviti z demagoškimi in v sedanjih razmerah absolutno neizvedljivimi zahtevami življenjskih interesov slovenskega ljudstva nevarnosti in riskirati avtonomije sploh, ki je dosegljiva — dočim »Avtonomist«, ki vse to dobro ve, v interesu svojih posebnih ambicioznih namenov skuša zbujati z demagogijo nerazsodne instinkte in k avtonomističnemu političnemu ognjišču pristaviti svoj lonček, da skuha v njem svojo ekstra-župico. »Slovenec« očita svojemu bivšemu zavezniku tudi zlobne namene, pri čemer pa pozablja, da še ni dolgo od tega, kar je bil sam zelo republikanski in federalističen, dasi sedaj to zanikuje. Kadar bo primerna sapica zapihljala, si bo gotovo še obudil stare spomine. Je res čudno, kako da je ravno sedaj postal »Slovenec« tako zmeren, da »mi« že najožji bivši volilni prijatelji demagoški Radičevci dasi sklepa dr. Korošec z Radičem samim zaveznilstvo. Govore o dvojni vlogi...

+ **Kaj je s Kmetijsko družbo?** »Slovenec« je poročal te dni iz Beograda, da je ministrski svet vsled čudnih razmer v Kmetijski družbi odredil, da se pod tako čudnimi okolnostmi sklicani občni zbor odloži. Proti temu sklepu in za vzpostavitev neznosnih razmer v Kmetijski družbi je ponovno interveniral

g. Pucelj. Ker pa so uradna poročila bila dosti drugačna od Puceljevih, se tem intervencijam ni moglo ugoditi v polni meri, temveč je ministrski svet sklenil, da se morajo izvršiti najprej volitve novih delegatov v vseh podružnicah, nakar šele naj se skliče občni zbor Kmetijske družbe. — Tako poroča »Slovenec«. Kakšne in katere so čudne razmere pri Kmetijski družbi, »Slovenec« ne pove. Iz navedene vesti pa je očitno razvidno, da je SLS hotela z intrigiranjem doseči od radikalne (!) vlade odgoditev občnega zbora Kmetijske družbe samo zato, ker ni bila zanj zadosti pripravljena in se je bala, da bi pri volitvah podlegla. Mi smo že pred tedni ugotovili, da se sodbe ljudstva boje. SLS gre sedaj za to, da z vpisom novih članov izsili pri podružnicah izvolitev novih delegatov za občni zbor, ki bi naj pri volitvi glavnega odbora pomagali do zmage. To je bil edini cilj manevra SLS, ki še do danes ni navedla v javnosti, katere čudne razmere in nerednosti obstoje v Kmetijski družbi in kdo jih je ugotovil, dasi bi to bilo izborna agitacijsko sredstvo zanj. Nam na ne gre za to, ali zmaga pri volitvi SLS ali SKS, ampak za to, da pridejo v odbor možje, ki imajo razum in srce za kmetijske potrebe, vsled česar bi bilo predvsem potrebno, da voditelji SLS opišejo natančneje »čudne« razmere pri Kmetijski družbi. Zakaj se tega boje?

+ **Uprava v Medjimurju.** Notranji minister je s posebno naredbo določil glede uprave Medjimurja, da vodi začasno upravo v Medjimurju po zakonih, veljavnih za ta teritorij, dosedanja komisar za Medjimurje, odnosno podžupan varaždinske županije, in sicer kot zastopnik mariborskega velikega župana in v njegovem imenu, k čemer ga bo mariborski veliki župan pooblastil v smislu čl. 5. zakona o obči upravi.

+ **Črna roka v parlamentu.** Člani organizacije »Ujedinjenje ili smrt«, t. j. takozvana »Črna roka«, so poslali narodni skupščini spomenico, v kateri skušajo opriči svoje delovanje ter zatrjujejo, da je omenjeno društvo patriotska organizacija, katere delovanje je bilo že prej kompetentnim činiteljem znano ter je bilo v soglasju z njihovimi intencijami. Spomenica pravi, da niso člani organizacije »Ujedinjenje ili smrt« nikdar ničesar podvzeli proti življenju položaja takratnega prestolonaslednika in sedanjega kralja ter da so nasprotno vedno stavili v nevarnost svoje življenje za dobrobit vladarja in domovine. Istotako da tudi niso ničesar podvzeli proti državi in državnemu redu. Tudi niso trdili, da je bil takratni prestolonaslednik povzročitelj solunskega procesa, pač pa da so prepričani, da so ta proces organizirali in pripravili gotovi politiki, da bi pod prit-

doma, drugi pa se bo prodal. Od izkušnja pa se nabavi več novih puškov. Če so njegovi tovariši, zlasti sosed Knučinski s zavistjo ogledovali dobro rejeno prašiča, je to dalo Storjohanu neko notranjo zadovoljnost. Ko je nekoč Knučinski omenil, da bi si tudi rad omislil par puškov, mu je Storjohan skoraj poročljivo odvrnil: »Človek, kaj pa misliš, kjer boš pa ti denar vzeti!«

Čas »kolin« se je bližal. Storjohan in njegova soproga sta se hotela tudi na zunaj skazati. Posebno pa otroka sta pripovedovala vsakemu, ki jih je le hotel poslušati, o važnem dogodku v njihovi hiši.

Toda pripetilo se je nekaj, kar je vznešeno razpoloženje v Storjohanovi hiši popolnoma uničilo. Neka jutra sta oba prašiča izginila brez sledu.

Storjohan je obletal vso okolico, žena stokrat zaporedoma pregledala vsak kot stanovanja, hiše in dvorišča, v svoji obupanosti se je celo pripognila pod vsako posteljo, odprla vrata omar, celo vsa predala. Deček je rjovel, kakor da bi mu pomrli bratje, deklica pa je vzdihovala in tudi točila bridke solze. Vse zaman.

Ko se je oče vrnil s prašičjega lova, praznih rok, je videl zunaj soseda Knučinskega, ki je s porogljivim nasmeškom pogledal proti Storjohanovemu oknu. Grozna slutnja se je pojavila v Storjohanovi notranjosti, kakor brez uma je hitel iz sobe nad soseda. »Čevljar! — Nisi li videl mojih prašičev? — Ne? — Ti si jih vendar moral videti — kaj?« Čevljar mu je nekaj odgovoril, česar pa Storjohanova žena ni mogla razložiti. Nato zopet mož: »Kaj? Nisi jih videl? Kdo ti bo to verjel!... Ti hočeš še nesramen biti!... Ti proletarec. Ti uboga para? Ti veš pač dobro, da so zginili tvoji prašiči, kaj? ... Toda, če zvem, čuvaj se dečko!...« Storjohan se je tako razgovoril, da je kar kričal, ves rdeč v obrazu, naposled pa čevljarju obljubil zausnico, da bo slišal peti vse svetnike v nebesih. Čevljar od svoje strani mu je grozil s tožbo. »Torej tožiti me hočeš in tvoja žena bo priča — aha res, saj stoji tam za vratni, dobro, boš že videl kaj bo!« S temi besedami se je Storjohan vrnil v hišo žalosti.

Po preteku poldruga ure je prišel iz bližnje policijske stražnice, kjer je Storjohan javil tatvino,

stražnik, da pregleda kraj zločina. Povprašal je najvažnejše stvari, si z veliko resnostjo vse zapisal, se ozrl naokrog ali so se morda ubegli prašiči vrnili iz strahu pred višjo gosposko. Toda niso prišli. Storjohan ga je opomnil, naj pogleda vendar še malo pri sosedu. Toda stražnik mu odvrne: »Nimam ukaza.« Ker je pa Storjohan le silil, je šel stražnik do sosedove hiše ter pogledal skozi okno.

»O, gospod stražnik, pridete li radi prašičkov!« se je smehljaj Knučinski, ki je sedel ob oknu. »Prosim, vstopite! Tukaj ni nič prašičkov, samo otročki!« Pokazal je na tri razcapane dečke, ki so se igrali na tleh. Proti svoji ženi pa je rekel: »Marija, pojdi, pokaži gospodu stražniku kuhinjo in shrambo, samo pol klobase visi v nji in ta je od mesarja, ne od prašiča!« ... Uradnik, ki ni hotel tvegati svoje avtoritete pred ironičnim čevljarjem, se je malo popraskal, nato površno pogledal v kote stanovanja, napravil zapisnik ter dostojanstveno odšel. Mimogrede je odkimal Storjohanu.

Čez dva tedna je dobil Storjohan vabilo k sodniku radi razžaljenja čevljarja Stanislava Knučinskega. To-

rej je lump res — — —! Storjohan je ves iz sebe zmečkal listino in jo vrgel ob tla, pobral jo je zopet, z ročkom polikal, da jo natanko pregleda. — Tožba je bila kratka. Storjohan je bil obsojen na globo 20 mark in kritje sodnijskih stroškov... Da, nesreča ne miruje. Izgubljeni prašiči niso bili prašiči sreče, temveč smole za Storjohana, ki je bil svoj čas tako bogat lepih upov.

Toda še eno presenečenje je usoda naklonila prašičjerejcu. Kmalu po obsodbi je dobil po pošti zaboj, v katerem je ležala v pisanem svilnatem papirju klobasa ter listek z napisom: »Poskušnja od nekaj Storjohanovih prašičev. Izvrstna kvaliteta, prepričajte se!« K škodi še zasme, to je bilo preveč! Storjohan je besnel, a reči se ni upal ničesar.

Tem veselejši je bil sosed. Vsak dan je poiskal pod žimnico možno, nabasano s tolarji, jih ogledoval ter vsakokrat govoril svoji ženi: »Storjohan si pač ni mislil, da je zredil svoje prašičke za mojega svaka. Dobra kupčija je bila. Toda pazi, sedaj bo gospod Storjohan, ko so pujski zgubljeni, gotovo zopet velik revolucionar.

skom umetno ustvarjene nevarnosti privezali usodo vladarja nase. Za to prosijo vlagatelji omenjene spomenike narodno skupščino kot edini neodvisni forum, naj podvzame potrebne korake za obnovo solunskega procesa.

— **Svitanje na Štajerskem.** Tudi na Štajerskem, kjer je bil vpliv SLS in njenega voditelja dr. Korošca med priprostim ljudstvom neomajan in nesporen, se počenja polagoma jasni med ljudstvom in pametnejšimi domoljubi, ki so spoznali, da vodi politika SLS naše ljudstvo v pogubo. Znan je slučaj z „Mursko Stražo“, ki je vedno zagovarjala SLS in se zanj izpostavljala, ki pa so jo dr. Koroščekovi listi takoj proglasili za izobčeno ker si je upala letos natisniti nekaj resnic, katere smo tudi mi navedli. Da vlada med samimi najbolj vnetimi pristaši SLS veliko nezadovoljstvo radi negativne politike njenih voditeljev, se kaže čimdalje odkritejši tudi v dopisih „Murske Straže“, okoli katere so se začeli zbirati, kakor kaže, štajerski nezadovoljneži v SLS. Tako piše nekdo v zadnji „Murski Straži“: „Bodoče volitve bodo prinesle SLS zelo veliko razočaranje,

to vidimo in slišimo že danes. Nekdanji najboljši pristaši SLS danes proklinjajo stranko, ki je toliko obljubila, a storila pa tako malo ali bolje: nič! Kmetje in obrtniki danes ječijo pod strahovito pezo raznih davkov, tuintam je že prišel peti boben, delavci stradajo s svojimi družinami kruha in male trgovine pa gredo poredomu v zrak, ker ni denarja, obresti pa tako visoke, da v dveh, treh letih presežejo glavnico. Kako šele se godi slov. uradnikom in nastavljenecem v obče, ni treba še posebej omenjati, saj uradniki pri tej draginji niso mnogo na boljšem kot berači. Pa še na cesti jih mečejo, kot SLS svoje pristaše, kadar jih več ne rabi. SLS pa za take stvari nima vremena, raje baranta za min. stolčke; kaj njim mar težnje ljudstva! Ker je „Jugoslavija“ agrarna država, koje večino tvori kmečko prebivalstvo, bi gotovo bilo mnogo bolje, če bi se v Narodno predstavništvo izvolili in poslali samo kmetje, kajti skušnja uči, da razumen kmet, ako mu ni možno napraviti kaj dobrega in koristnega, vsaj nič ne pokvari, kar pa žal o naših inteligentih-diktatorjih ne moremo reči.“

Po svetu.

* **Volitve v Italiji.** Za volitve v Italiji kandidira na 188 listah 1354 mož. Za 1354 kandidatov pa je na razpolago le 535 poslanskih sedežev, izmed katerih pripade 356, t. j. dve tretjini mandatov, večinski listi; manjšinam preostane potemtakem le 179 mandatov, za katere se poteguje okoli 1000 kandidatov. Kakor znano, je edino fašistovska stranka vložila večinsko listo. Ako torej dobi ta stranka več glasov kakor vsaka druga posamezna stranka in najmanj 25% vseh oddanih glasov, pripade njej v smislu novega volilnega zakona 356 mandatov. Za manjšinske mandate (179) se potegujejo populari s 140 kandidati, socijalisti unitarci s 119, socijalni maksimalisti s 139, komunisti s 158, republikanci s 74, demokrati socijalci s 54, ustavni opozicijonali (demokrati-Bonomi) s 62, Slovani s 6 in Nemci s 3. Drugi kandidati pripadajo reformistom, giolitijancem, demokratom in liberalcem.

* **Novo slov. planinsko društvo v Juljski krajini.** Ker je tržaška prefektura razpustila tržaško podružnico Slov. plan. društva, so Jugoslovani v Primorju ustanovili novo Planinsko društvo, katero je od oblasti priznalo. Društven delokrog obsega celo Juljsko krajino in sme društvo povsod snovati podružnice.

* **Masarykov rojstni dan.** Češkoslovaški narod praznuje 7. marca 74 obletnico rojstva prvega prezidenta republike Masaryka.

Domače vesti.

— **Vse p. n. gg. naročnike prosimo, naj sedaj ob začetku meseca zanesljivo poravnajo naročnino! Kdor nima poštne položnice, naj piše ponjo na upravo »Ljudskega tednika«.**

— **Likvidacija zdravstvenega odseka v Ljubljani.** Minister narodnega zdravja je odredil, da se ima likvidacija zdravstvenega odseka v Ljubljani izvršiti do konca marca. Posle dosedanjega odseka bo vršil v bodoče poseben inspektorat.

— **Vrnitev slovenskih rudarjev iz Westfalskega.** V domovino sta dospela Leopold Dolinšek in Anton Salamon kot delegata „Zveze Slovencev v Hambornu in okolici“, da poskusita organizirati preselitev naših rojakov iz Westfalskega v domovino. Intervenirala bosta pri naših oblastih, da se dovoli vračajočim se rudarjem prosta vožnja ne le za osebe, marveč tudi za najpotrebnejše pohištvo, — edino premoženje delavcev, katerega si v domovini, ker so popolnoma obubožali, ne bodo mogli pripraviti, — in obiskala bosta različna industrijska podjetja, da se prepričata, koliko naših slovenskih rojakov iz Westfalskega dobi v domovini lahko delo in stanovanje in pod kakimi delovnimi pogoji.

— **Otvoritev potniškega prometa z Reko.** Potniški promet z Reko je odprt iz za dne 28. februarja t. l. Med Zagrebom in Reko so uvedeni od tega dne nastopni brzovlaki in potniški vlaki. Brzovlak št. 302-

302 a, ki odide iz Zagreba ob 7. uri 25 minut, pride na Reko ob 13. uri 20 minut. Potniški vlak št. 310-3109 odide iz Zagreba ob 8. uri 50 minut in pride na Reko ob 17. uri 10 minut. Potniški vlak št. 312-312 a, ki odide iz Zagreba ob 23. uri 10 minut, pride na Reko ob 7. uri 20 minut. — Brzovlak št. 301 a-301 odide iz Reke ob 13. uri 55 minut in pride v Zagreb ob 20. uri. Potniški vlak št. 311 a-311 odide iz Reke ob 20. uri 25 minut in pride v Zagreb ob 5. uri 25 minut. Nadaljni potniški vlak št. 313 a-313 odide iz Reke ob 8. uri 43 minut in pride v Zagreb ob 17. uri 50 minut.

— **Uboj v Šenčurju pri Kranju.** Dne 24. decembra, to je na sveti večer, so bili v Gašperlinovi gostilni v Šenčurju zbrani fantje iz Luž in iz Šenčurja. Lužani so hoteli prepevati, kar jim pa je Avgust Blagme iz Šenčurja prepovedal. Nato so se pred gostilno sprli ter končno odšli. Lužani so odšli po eni strani, Blagme sam pa je odšel po drugi in sicer v isti smeri. Na cesti pri Primoževem hlevu so se sešli in sicer Avgust Blagme ter Jožef Karu in Fran Sajovic iz Luž. Med tem ko sta se prva dva prepirala, je stopil Sajovic za Blagmeta in ga sunil z nožem tako močno, da je nož prebil prsno stran in nabodel veliko srčno odvodnico. Smrt je nastopila takoj. Sajovic je po izvršenem zločinu odšel domov. — Pri potnični obravnavi v tork je bil Sajovic obsojen na 10 mesecev težke ječe radi uboja.

— **Smrtna obsodba pred mariborsko poroto.** Dne 3. t. m. se je začelo zasedanje

na mariborskem sodišču. Kot prvi je prišel na vrsto 48-letni Štefan Gober, doma iz Vučje gomile v Prekmurju. Obdolžen je, da je umoril svojo taščo na ta način, da jo je vrgel v vodnjak. Gober zločina ni priznal ter je trdil, da je tašča padla v vodnjak slučajno. Priče pa so izpovedale za njega obtežilo, nakar je bil obsojen na smrt. Po razglasitvi obsodbe pa je Gober nenadoma priznal svoj zločin. Gober bo po najnovejši odredbi ustreljen. Justifikacijo izvrši orožništvo.

— **Železnica Ormož-Murska Sobota** ima izvršenih že okroglo 450.000 kubičnih metrov zemeljskih del, izvršiti pa je še okroglo 80.000 kub. metrov, kar bo gotovo približno v 2 mesecih. Največ dela je še v Ivanjkoveh ter nekaj malega v inundacijskem ozemlju Mure. Izvzemši progo med Pavlovci in Žerovinci ter enega večjega mosta in propusta na inundaciji, ozemlju Mure, so vsi objekti že gotovi. Gradba mostov na Muri, Murici in Naklu je prevzela Splošna stavbena družba v Mariboru. Popolnoma gotova je tudi že postaja Vrže, nepričete pa so še postaje Beltinci, Žerovinci, Ivanjkovi in Pavlovci. Dograjenih je 6 čuvajnic, položeno pa tudi 6 km normalnega tira in sicer 5 km od Ljutomersko-radgonske železnice do Mure in 1 km od ormoške postaje do Pušince. Eksploatacija zemljišč v Ljutomerskem okraju je že izvedena, ni pa še v občinah, ki ležijo v okrajnih glavarstvih Ptuj in Murska Sobota. V Ljutomerskem okraju se je na račun odkupa zemljišč izplačalo okoli 200.000 Din, ves odkup pa znaša 3.000.000 Din. Za dograditev železnice bo potrebno še okoli 30.000.000 Din kredita, dočim je v proračunu za zgradbo novih železnic le 100.000.00 Din. Ta vsota, ki bi naj zadostovala za vse nove železniške gradbe v državi, in ki je bila predlagana s 300.000.000 Din, je pa gotovo veliko premajhna, da bi odpadlo za našo progo 30.000.000 Din.

— **Odbor za pomoč brezposelnim** se je osnoval v Ljubljani ter posluje začasno v Selenburgovi ul. št. 6/II. V oklicu, ki ga je ta odbor izdal na brezposelne, pravi, da bo napel vse moči, da bodo javni faktorji dali na razpolago brezposelne podpore, da bo država in občina podvzela javna dela, ki naj brezposelnost zmanjšajo, da se bodo

organizirala zasilna dela, in da se bo organizirala javna zbirka za pomoč brezposelnim.

— **Pomagajte brezposelnim!** Prejeli smo: V Ljubljani in okolici je približno 2000 brezposelnih. To število pa še vsak dan narašča. Ne po naši krivdi, temveč položaj je tak, da smo zgubili službe in sedaj smo izročeni na milost in nemilost mrazu in gladi. Da se izognemo najhujšemu pomanjkanju, smo si izvolili »Odbor za pomoč brezposelnim«, ki bo delal nato, da se s primernimi odredbami oblasti omili naše neznosno stanje. Država in občina naj investirata denar za javne zgradbe, da bodo dobili na ta način brezposelni delo in zaslužek. Do tedaj pa, dokler se to ne bo zgodilo, naj nam pa država, kakor občina in druge javne institucije pomagajo preko teh trdih časov. Poleg teh faktorjev, pa apeliramo na vse pridobitne sloje: trgovce, obrtnike, gostilničarje, kavarnarje, tovarnarje, banke in druge ustanove, da se odzovejo našemu klicu in nam priskočijo na pomoč. Odbor za pomoč brezposelnim bo prihodnje dni razposlal na vse omenjene tvrdke poštne položnice, katere naj oni, ki nam hočejo pomagati, blagovolijo izpolniti in oddati na pošti. Pri tej priliki opozarjamo, naj direktno prinašalcem nihče ne izroča denarja, ker bi bila na tak način kontrola onemogočena. Odbor za pomoč brezposelnim bo vodil to javno zbiranje vsak teden, toliko časa, da prebijejo brezposelni vsaj najhujšo krizo. Imena onih darovalcev, ki bodo največ darovali, bomo objavili v časopisju. Kakor bo mogoče komu to tedensko zbiranje neljubo, tako prosimo vse slavno občinstvo naj bo zagotovljeno, da bi tudi brezposelni mnogo rajši pošteno delali in zaslužili svoj kruh, kakor pa živeli od javne milosti. Naš položaj je pa tak, da zaenkrat ne vidimo drugega izhoda, zato še enkrat prosimo: Pomagajte brezposelnim! — Odbor za pomoč brezposelnim v Ljubljani.

— **V posnemanje.** Tasa Nečovič, trgovec v Jankovcu v prespanskem okraju v Makedoniji, je poklonil 650 tisoč dinarjev za ustanovitev zaklada, katerega dohodki se bodo vporabili za širjenje prosvete v njegovem okraju.

Kmetijska dela v marcu.

Razna opravila. V tem času se ljudje prav radi prehlade in nevarno zbole; varuj se mraza, ne zaupaj suševni toploti. Če še debel sneg ali celo zamet snega leži tam, kjer hočeš imeti kmalu kopno, potrosi s prstjo, ali ogljenim prahom. Blato z vrtov in luž se izvozi na njive ali vrte. Čebelar se postavi pred ulnjak voda v plitvih posodicah. Tkalec mora hiteti, da dovrši; ko sneg skopni, se prične beljenje.

Drevje. Cepljenje se prične. Skuhaj ali kupi cepilne smole. Cepiči so najboljši močni enoletni poganjki ravnokar odrezani, toda ne vodeni, pa tudi ne od mladih ali pa nerodovitnih dreves; čas cepljenja je najboljši, preden se začno odpirati ocesa. V kleti hranjene cepiče deni prav pred porabo v vodo za kaki dve uri. Če poganjajo cepiči se morajo porabiti precej. Jabolka in hruške cepi le na divjake; jabolčni pritlikovec na ivanček ali adamovo jablano; hruškov pritlikovec pa na kutino. Črešnja se cepi na divjo črešnjo. Črez zimo privezana drevesa naj se odvežejo; razpokana lubad, suhe veje in vodene mladike se odstranijo. Obreži, če še nisi. V drevesnici odreži lansko penciranje proč. Mlade lanske divjake ob ugodnem vremenu presadi, pri čemer z ostrim nožem prereži koreninice; srčno korenino skrajšaj za polovico, odreži vrh; posejane zagnoji in zalij. Dorasle divjake cepi na stalnem mestu. Če požlahtnjena, vzgojena drevesca, sadna in lepota, ter grmičke iz drevesnice presadi na stalno mesto. Dobro glej, da ne deneš v zemljo ne globokeje ne plitveje, kakor je drevesce stalo poprej. Večja drevesa osnaži, suhe in nepotrebne veje odsekaš ali odžagaj. Lesa v tem času ne sekaj, zlasti ne za stavbe.

Trta. Obreži jo gotovo vsaj zdaj. Cepi v sobi in polagaj v mah, ali pa precej v trtnico, izkoplji korenjake

in cepljenke v trtnici. Proti koncu meseca že lahko ključje bilfaš. V vinogradu trte grobaj. Presajaj, pri tem korenine na pol trte odreži, ostale prikrajšaj. Trto obkolji, nakolji, napnece malo navzdol priveži.

Vrt. Ko se zemlja otaja, se presade večletne rastline, kakor hren, drobnjak itd. Seje se mesečna redkvica; deni v zemljo glavno salato, petersilj, radič, grah, zgodnji krompir. Odkrij zakrite rastline na prostem.

V gorki lehi. Kumare, če so pregošte, razredči. Prva solata dorastuje za njo redkvica, kmalu tudi koleraba. Doraslo poberi iz gorke lehe, da ostanejo same kumare. Leha se pridno zrači. Kumare nad četrtim listom odščipni, ker glavna vrv pri kumarah in dinjah napravlja neplodno cvetje. Med kumare lahko vseješ rajskih jabolok.

Cvetlice. Nastavi nove zarodne zatiče, fuksijske in pelargonije. V gorke gredo deni astre, levkoje, klinčke, vitice, sploh spomladi cvetoče, katere ne preneso mraza. Če nimaš grede, deni lončke med okna. Na prosto se devljejo tiste enoletne rastline, ki se predstavljati ne smejo. Lahko vzgojiš že na prostem primulo, mačevo, marjetico, vijolico. Zalivaj opoldne.

Na polju. Pomladno delo se prične. Opravi zaostala dela svečanova. Podorava se gnoj za okopavine. Seje se še korenje, koleraba, oves. Če je ozimna pšenica prerodka, prevleci jo z brano in pognoji z gnojnico, da se obraste. Tudi rži in ječmenu z brano mnogo koristiš. Pomladna rž in ječmen se sejata; pomladno rž je treba gosto sejati. Njivo, na kateri je rastla turščica, repa ali žito, pripravi za krompir; pognoji in preorji, in črez kakih 14 dni ob lepem suhem vremenu sadi krompir. V zelnike se seje solata. Stari lucerni pognoji vsako tretje leto, prevleci; predeni-

čna mesta prekoplji in v novo posejaj. Konec meseca peso zredči ter oplevi. Z mahom prerasle košenine,

travnike, senožeti se prevlečejo z železno brano. Krtine se razkopljejo prazna mesta znova posejejo.

Izseljevanje v l. 1923.

Po statistiki izseljeniškega komisarjata v Zagrebu se je izselilo v letu 1923 iz Slovenije 779 oseb, in sicer 375 moških in 404 ženske. Od teh je bilo takih družinskih članov, ki nimajo pridobitnega posla 85. Med izseljenci je bilo 80 kvalificiranih in 400 nekvalificiranih delavcev, 127 poljedelcev in 87 liberalnih poklicev. Kakor je razvidno iz teh podatkov, se izseljuje iz naše države največ neizučeni delovnih moči, toda tudi številno kvalificiranih delavcev je precejšnje.

Zanimivo je, da je največ izseljencev in izseljenk iz Slovenije, starih od 18—31 let. V tej najlepši dobi se je izselilo 412 oseb, 252 pa jih je bilo v starosti od 31—50 let, preko 50 let jih je bilo 180 in pod 18 leti 96 oseb.

Izmed vseh izseljencev iz Slovenije je bilo 772 oseb pismenih, dočim je bilo nepismenih 57 oseb. Pripominjamo pa, da so vsi med temi 779 izseljenci iz Slovenije ne samo Slovenci, temveč vsi izseljenci iz Slovenije v letu 1923, namreč tudi drugi Slovenci, ki so se selili iz Slovenije (6), Nemci (55), 2 Mažara in 8 Romunov. Zato je tudi skoro gotovo, da izmed Slovencev ni bil nihče nepismen.

Iz cele naše države se je lansko leto izselilo 9370 oseb, in sicer 5717 moških in 3653 žensk. Od celotne kvote je bilo 996 kvalificiranih in 3416 nekvalificiranih delavcev, 2781 poljedelcev, liberalne profesije jih je bilo 557, 1620 pa je bilo rodbinskih članov brez pridobitnega delovanja. Od vseh izseljencev se je izselilo v

dobi do 18 let 1735 oseb, do 30 let 4059 oseb, do 50 let 3335 oseb in nad 50 let 141 oseb. Po narodnosti ji bilo 1248 Srbov, 3711 Hrvatov, 739 Slovencev (torej Srbov, Hrvatov in Slovencev 5698), 22 ostalih Slovanov, 2322 Nemcev, 1169 Mažarov, 137 Romunov in 22 pripadnikov drugih narodnosti. Med izseljenci je bilo 8048 pismenih in 1322 nepismenih.

Zanimivi so nadalje podatki, kam so se selili naši izseljenci. V Zedinjene države se je izselilo 4130 oseb (719 iz Slovenije), v Kanado 717 (46 iz Slovenije), v Brazilijo 1535 oseb (5 iz Slovenije), v Argentinijo 2721 (8 iz Slovenije), v Čile 72, v Južno Afriko 7, v Avstralijo 135, v Novo Zelandijo 4 in v ostale države sveta 3 osebe.

Od vseh izseljencev ima v svoji domovini premoženje 5058 izseljencev, dočim je brez premoženja 3577 izseljencev. 735 pa jih je prodalo svoja premoženja v domovini. 8797 izseljencev se je izselilo iz gospodarskih razlogov in 573 iz drugih vzrokov.

Od izseljencev je bilo 8801 oseba, ki so se selili leta 1923 prvič, 445 drugič, 97 tretjič, 20 četrtič in 7 še večkrat. 6888 izseljencev je imelo v zemlji priseljenja svojce, 2482 pa jih je bilo brez svojcev v novi domovini.

Zagotovljeno zaposlenje in zaslužek v novi domovini je imelo 7348 izseljencev, brez zagotovljenega služka je bilo 2022 izseljencev. Plačano vožnjo (od svojcev ali znancev) je imelo 1409 izseljencev, 7961 pa so plačali vožnjo sami.

O kuluku.

Večina občin je že sestavila in razgrnila sezname oseb, ki bi bile v primeru, da se začne določila o kuluku dejansko izvajati, primorane delati odnosno dati zameno za delo v denarju. Že zavest sama, da je dana možnost ogromnega povišanja davčnih bremen, razburja našo javnost. Upamo še vedno, da je to razburjenje nepotrebno in da se kuluk v obliki sedanjih predpisov ne bo nikdar izvajal. Ali vedeti je treba, pri čem da smo!

Sedanja določila o kuluku vsebuje čl. 25. proračunskega zakona za mesec julij, avgust in september 1923. Po tem členu ima ministrski svet pooblastilo, da sme na predlog ministra za gradbo odrediti popravilo javnih cest z ljudskim delom. Ministrski svet se tega pooblastila do sedaj še ni poslužil, ker še ni izdal naredb, da naj se kuluk izvaja. Vsaj objavljena še ni bila nobena taka naredba ministrskega sveta, ki bi se dala tolmačiti kot nalog za izvajanje kuluka. Sicer je že objavljen pravilnik za to izvajanje, vendar pa ta pravilnik, ki sta ga izdala ministra za notranje posle in za zgradbe, ne more nadomestiti za izvajanje kuluka potrebne odredbe ministr. sveta.

Z uporabo ljudskega dela se bodo popravljale v primeru potrebe vse javne ceste, in sicer samo glede zemeljskih del in nasipanja (čiščenja cest od navlake ali blata, kopanje jarkov vzdolž ceste, trebljenje propustov, kopanje, sejanje in prevažanje gramoza itd.). Za popravilo državnih in njim ustreznih cest, med katere je šteti tudi bivše deželne ceste, se bo uporabljalo ljudsko delo le, kadar bi se neoddložene in nujne popravila na njih ne mogle dovolj hitro izvršiti iz proračunskih kreditov.

Poprava se izvrši, kadar to predlaga pristojno gradbeno oblastvo na zahtevo samoupravnih teles, političnih oblastev ali iz svoje inicijative in minister za zgradbe tak predlog odobri. Sme se pa vršiti potem kuluka k večjemu dvakrat na leto, in sicer največ sedem dni spomladi in največ sedem dni jeseni.

Vsaka občina sestavi začetkom leta seznam oseb in voz, zavezanih za delo pri popravilu cest. V seznamu se vpišejo vsi davkoplačevalci, ra-

zen dijakov, vojakov in državnih nameščenecv in oseb, ki so nespособne za delo in siromašnega stanja. Vpišejo se tudi delniške družbe, razni konzorciji in banke in vse druge pravne osebe, ki delajo na dobiček.

Vsak zavezanec ima pravico svoje osebno delo zamenjati bodisi z denarjem, bodisi z drugo osebo, sposobno za delo. Osebe pa, ki so stare izpod 18 let ali nad 50 let, ne smejo osebno delati ne zase ne kot namestniki.

Osnovna mezda za zameno je 20 dinarjev ali ena oseba.

Davčni zavezanci, ki plačujejo neposrednega davka 100 do 300 dinarjev, morajo delati dvojno osebno ali dati dvojno zameno v drugih sposobnih osebah ali dati dvojno osnovno mezdo v denarju.

Davčni zavezanci, ki plačujejo 300 do 500 dinarjev neposrednega davka, morajo delati trojno osebno ali dati trojno zameno.

Davčni zavezanci, ki plačujejo 500 do 1000 dinarjev neposrednega davka, morajo delati desetero ali dati dvajsetno zameno.

Davčni zavezanci, ki plačujejo 1000 do 10.000 dinarjev neposrednega davka, morajo delati desetero ali dati zameno.

Oni, ki plačujejo 50.000 do 100 tisoč dinarjev neposrednega davka, delajo ali plačajo trideskrat več. Vsi ostali davčni zavezanci, ki plačujejo preko 100.000 dinarjev neposrednega davka, delajo ali plačajo petdeskrat več od osnovne mezde.

Pri tem gre pravilnik preko zakona. Zakon izrecno določa, da se taksa poviša le pri zameni osebnega dela z drugo osebo ali z denarjem, pravilnik pa nalaga zavezancem, ki plačujejo nad 100 dinarjev neposrednega davka, da morajo delati dvojno ali še večkrat osebno.

Najvišja obremenitev v primeri zamene z denarjem znaša po pravilniku pri davkoplačevalcih, ki plačujejo nad 100.000 Din neposrednega davka. Ti plačajo iz naslova kuluka 50kratno osnovno mezdo, to je na dan $20 \times 50 = 1000$ dinarjev, torej za 14 dni 14.000 Din. Poviša se pa dajatev, ako se določi v seznamu tudi uporaba njihove vprege ali avto-

mobilov za popravilo ceste, in sicer za vsak konjski ali volovski voz z zapregjo za 50 Din in za avtomobil 100 Din na dan.

Davčni zavezanec, kateremu je predpisanih 1000 Din neposrednega davka, plača po gornji tabeli četverno zameno, torej $20 \times 4 = 80$ dni $\times 14 = 1120$ Din, davčni zavezanec pa, kateremu je predpisanih le par dinarjev preko 1000 dni, pa plača deseterno zameno, to je $20 \times 10 = 200$ dni $\times 14 = 2800$ Din. Pravilnik ne predvideva prehodnih stopenj v svoji progresiji, vsled česar se kaže v izmeri obremenitve tudi pri jako malenkostnih razlikah občutna višja obremenitev, katero se mora brezpo- gojno preprečiti po analogiji prehodnih stopenj pri naši dohodnini.

Takse za zameno pobirajo županstva, ki jih odpremljajo davčnim

uradom. Z nabiralnim denarjem razpolaga po predlogu gradbenega oblastva minister za gradbe. Denar se sme porabiti le za popravila cest v okrožju, v katerem se je nabral.

Za osebe, ki so odredene na delo, pa ne pridejo ali nočejo plačati zamene v denarju in za osebe, ki pridejo, a nočejo delati, veljajo dotični predpisi kazenskega zakona. Vendar pa kazenski zakon, ki velja v Sloveniji, ne vsebuje nikakih določil za take in podobne prestopke. Zaradi tega naša oblastva nimajo nikake pravne podlage za izvrševanje kazenskih določil za one, ki ne zadostijo naloženi dolžnosti. Le pri osebah, ki so pristale na zameno v denarju, se sme zamena eksekutivno izterjati.

(Po »Slov. Nar.«)

Gospodarstvo.

g IV. Ljubljanski vzorčni velesejem se bo letos vršil v dnevih od 15. do 25. avgusta. Priprave za to veliko narodno-gospodarsko prireditelstvo so s strani uprave velesejma še intenzivnejše in slone še na širši podlagi kot prejšnja leta. Doslej zbrane bogate izkušnje se bodo uporabljale zato, da bo letošnji velesejem še sijajnejše uspel kot dosedanji. Ljubljanski velesejem si je s svojimi dosedanjimi prireditvami pridobil tako pri razstavljalcih kot pri kupcih zaupanje in renome. Prvi kot drugi vedo, da zamorejo zopet računati s pozitivnimi uspehi. Navzlic težki denarni krizi, katera ni lokalna, ampak splošen evropski pojav, je zanimanje za velesejem zelo živo. Visoko število prijav je sprejel urad velesejma že do sedaj. Te dni pa je uprava razposlala na naslove svojih starih razstavljalcev uradne prijave tiskovine v izpolnitve. Te tiskovine so prejeli tudi vsi tisti, ki so se že prijavili in kateri se tem potom naprošajo, da navzlic svoji prijavi pošljejo izpolnjen dostavljeni jim prijavi formular. Kdorkoli teh tiskovin pomočoma ni prejel in pa vsi oni, ki žele na letošnjem velesejmu kot razstavljalci sodelovati, naj se obrnejo na urad »Ljubljanskega velesejma«, telefon 140, ki jim bo tiskovine takoj poslal ter jim dragevolje postregel z vsemi željenimi pojasnili.

g Vinski vzorčni sejem se vrši v četrtek, dne 13. marca v Semiču na Dolenjskem. Priredbe ga podružnice »Kmetijske družbe« Semič, Kot in Štrkeljevec. Otvoritev ob 12. uri popoldne (po prihodu vlaka iz Ljubljane) po višjem kletarskem nadzorniku gosp. Fr. Gombač. Ker je kakovost »Semičana« lanskega pridelka posebno vsled pozne trgatve izredno dobra in so tudi cene zelo zmerne (od 19 kron naprej za liter), bo sejem gotovo dobro obiskan. Izmed vseh dolenjskih vin je okusni in zdravi »Semičan« povsod najbolj priljubljen. Gostilničarji in vinski trgovci ne zamudite ugodne prilike za nakup domačega vina.

g Tečaj za gospodarske vajence. Gospodarske vajence sprejme državna kmetijska šola na Grmu za dobo od 1. aprila do 31. oktobra t. l. Sprejemni pogoji so: starost najmanj 16 let, telesna sposobnost, neoporekljivost ter dovršena ljudska šola. Prednost imajo kmečki sinovi, predvsem oni, ki ostanejo na domačem gospodarstvu. Gospodarski vajenci se uporabljajo za delo v vseh panogah šolskega gospodarstva, zlasti v sadjarstvu in vinarstvu in uživajo tudi teoretičen pouk pri delu, kjer so zaposleni. Za to dobivajo prosto hrano in prosto stanovanje ter majhno nagrado v denarju. Gospodarska praksa je izvrstna predpriprava za vstop v šolo s 1. novembrom 1924. Pri sprejemu v šolo imajo vajenci prednost pred drugimi prosilci in sicer, ako izpolnijo ostale pogoje, na prosta mesta. — Lastnoročno na celo polo pisane prošnje s priloženim krstnim listom, domovnico, zadnjim šolskim izpričevalom ter izpričevalom o navedenosti, je poslati do 20. marca 1924 ravnateljstvu drž. kmetijske šole na Grmu, v Novem mestu.

g Izplačilo kuponov 7%-nega investicijskega posojila. 15. marca t. l. prične rok za izplačevanje kuponov 7% posojila iz leta 1921. Narodna banka je dobila za izplačilo 18 milijonov dinarjev. Izplačevanje se bo vršilo pri istih zavodih, kakor dosedaj, namreč pri fi-

nančnih uradah, bankah posojil, sindikata, pri čekovnih zavodih in poštinih zavodih finančnih delegacijah in davčnih uradih; poleg tega bo izplačevala te kupone tudi generalna direkcija državnih dolgov.

g Vinska pokušnja na Grmu. Agilno vinarsko društvo v Novem mestu je priredilo povodom svojega letnega zborovanja v prostorih drž. kmet. šole na Grmu, dne 24. februarja t. l. vinsko pokušnjo, ki je bila od strani vinogradnikov cele Dolenjske, da celo iz Bizeljskega zelo dobro obiskana. Udeležilo se je je okoli 120 posestnikov. Namen te prireditve je bil, da se spozna, kakšno vino, koliko vina in po kateri ceni imajo vinogradniki na Dolenjskem še na prodaj. Okoli 200 pokušenj vina se je preskusilo, popisalo in določil se je alkohol. Seznam teh vin je vsakemu zainteresentu-kupcu na zavodu na vpogled. Ponujena vina so imela 8—10%, boljše 11 in več in sortna vina 12 do 15% alkohola. Izbira je bila torej prav velika. Žal, da je bila udeležba od strani kupcev prav slaba, da si jim je tu nudila lepa prilika upoznati v par urah, kaj jim nudi vinorodna Dolenjska. Vinsko pokušnjo je posejil okr. glavar, vladni svetnik dr. Svetek v Novem mestu, državni višji kletarski nadzornik g. Gombač iz Ljubljane in več drugih strokovnjakov. O priliki zborovanja Vinarskega društva je kmetijski svetnik Skalicky pojasnil pomen Vinarskega društva kot člana vsedržavne, velike organizacije »Zveze vinogradnikov Jugoslavije«, ki se je pravkar ustanovila v Zagrebu. Opozoril je na pretečo nevarnost uvoza italijanskih in drugih vin, potrebo izvoza domačih vin in nujno potrebo, da se pri sklepanju pogodb s tujimi državami upoštevajo potrebe in želje vinogradnikov.

g Izvoz naše drobnice preko Soluna. Lansko leto je izvozila naša država preko Soluna približno 300.000 glav drobnice. Velik del te živine je bil prodan že v Solunu, precejšnje pošiljke pa so šle tudi v notranjost Grčije, kakor tudi v druge države.

g Češkoslovaška trgovina z Jugoslavijo. V januarju t. l. je uvozila Češkoslovaška iz Jugoslavije za 26¼ milijonov češkoslovaških kron blaga, torej 3.24 odstotkov vsega češkega uvoza. Jugoslavija stoji v tem pogledu na 7. mestu. Nasprotno je izvozila Češkoslovaška v Jugoslavijo za 33¼ milijonov kron, t. j. 4.15 odstotkov vsega češkega izvoza. Pri izvozu Češkoslovaške stoji Jugoslavija na 6. mestu. Skupni uvoz Češkoslovaške v teku meseca januarja je znašal 809.8 milijonov češkoslovaških kron, izvoz pa 800.3 milijone češkoslovaških kron.

g Praški velesejem. Češkoslovaška vlada je za inozemske posetnike praškega velesejma dvignila potniški vizum. Zadošča predložitev sejsmske legitimacije in je na podlagi te dovoljeno svobodno bivanje v Prazi inozemskim posetnikom od 9. do 20. marca.

g Vzorčni semenj za živino v Milanu. V Milanu se bo vršil od 12. do 27. aprila 1924 vzorčni semenj za konje, govedo, prešiče in ovce. Prospekti semnja so interesentom na razpolago v pisarni trgovske in obrtniške zbornice.

g Zamenjava kron na Reki. 3. marca je zakonitim potom uvedena na ozemlju reške države italijanska valuta. Krone reške države, deponirane v Kreditnem zavodu narodnega sveta in nadomeščene z blagajniškimi boni, emisiranimi od istega zavoda, so zame-

njane v lire v relaciji 0.40 lire za vsako krono, pri čemer je zapopaden tudi odbitek 0.12 lire, za katerega je italijanska vlada že izdala blagajniške bone. Rok zamenjave traja do 1. aprila t. l.

g Zvišanje obrestna mere pri Narodni banki. Dne 9. marca se vrši občni zbor Narodne banke. Kakor se v dobro informiranih krogih zatrjuje bo upravni odbor takoj nato zvišal dosedanji diskont od 6 do 7%, po drugih informacijah celo na 8%. Le država bi tudi nadalje plačevala le 6%.

g Uradni tečaj dinarja za mesec marec: napoleonor 276 Din, zlata turška lira 314 dinarjev, funt šterling 344 Din, dolar 80 Din, 100 francoskih frankov 336 Din, 100 švicar-

skih frankov 1385 Din, 100 grških drahem 140 Din, 100 lir 344 Din, 100 čK 232 Din, 100 lejev 41.50 Din, 100 holandskih goldinarjev 2982 Din, 100 avstrijskih kron 0.11 Din, 1 milijon poljskih mark 2.50 Din, 100 belgijskih frankov 282 Din.

g Nakup deviz. Finančni minister je odredil, da sme dovoljenja za nakup deviz v svrhu plačil v inozemstvu na privatne osebe do zneska 500.000 Din ali enakovredne svote v tuji valuti izdajati genaralni inšpektor fin. ministrstva.

g Vrednost denarja dne 5. marca: V Curihu 100 dinarjev 7.25 švicarskih frankov, na zagrebški borzi 1 dolar 79.12 do 80.12 dinarjev.

Tržne cene.

Žito. V preteklem tednu je bilo trgovanje slabo in to zbog tega, ker je bil dovoz radi snega oviran in ker so bile cene za konsum previsoke. Pšenica, ki se trguje sedaj po 335—340 Din, ne odgovarja mlinom za mletev, ker se prodaja moka po 540—550 Din in ne konvenira mlinom pri teh cenah. Zbog tega se pričakuje, da bo: ali konsum dovolil višje cene ali pa da bodo imetniki blaga popustili od svojih zahtev. Inozemstvo participira slabo na kupovanju. Edino dobro za mlinarje je, da prodajajo zaloge moke za krmo po visokih cenah in se je v petek prodajala moka za krmo po 225—230 Din. Koruza se plasira na domačem trgu in se je plačevala po 255 do 260 Din. Avstrija povprašuje blago za relacijo Jesenice, dobava takoj in za Dunaj, dobava po otvoritvi plovbe. Oves je ostal v cenah 250—260 Din, medtem ko se zahteva fižol za primorje in pa tudi za Bosno.

Živina. Pretekli teden so plačevali v Zagrebu za kg žive teže: domači voli I. 14.50 do 15.50 (prošlo sredo 15 do 16); II. 13 do 14.50 (prošlo sredo 13.50 do 14.50); III. 11.75 do 12.50; mlada živina 13 do 13.75 (prošlo sredo 16 do 17.50); krave I. 13 do 14 (prošlo sredo 15 do 17); II. 11.50 do 12.50; teleta 16.50 do 17.50 do 18; svinje domače debele 27.50 do 29.50; mesnate boljše 25 do 26; slabše 21.50 do 22.50. — Na Dunaju so plačevali 3. t. m. za kg žive teže v tisočih aK: voli 12 do 17 (19), biki in krave 11.5 do 17, slaba živina 8 do 11.5.

Prešiči. Na svinjskem sejmu 4. t. m. na Dunaju so plačevali za kg žive teže: debele 23.000 do 27.000, mesnate 20.000 do 22.000, danske 23.000 do 26.000 aK. Radi velike ponudbe so cene napram prošle- mu tednu oslabele za 1500 do 2000 aK pri

debelih in za 500 aK pri mršavih svinjah.

Vino. Na vseh svetovnih vinskih tržiščih vlada mrtvilo. Kanada, ki sicer potrebuje večje količine, kupuje le malo. Švica uvaža manjše količine iz Španije, Francije in Italije. — Rusija se na svetovnem trgu še ne pojavlja kot kupec. V Češkoslovaški je pa mnogo francoskega vina, uvoženega pred meseci, ki se ne more razpečati. Uvoz vin iz Mažarske v Avstrijo se vrši zelo polagoma. V Jugoslaviji miruje vinska trgovina; le tu in tam se opaža trenutna živahnost. Najvažnejše je pri nas hrvatsko tržišče. Cene v splošnem niso več tako čvrste, kot so bile prej. Nova vina zagrebške okolice so se tržila te dni po 2.50 do 5 Din liter po kakovosti. Stara boljša vina dosegajo ceno 8 do 15 Din liter. Neka partija rizlinga iz leta 1921. se je prodala celo po 16 Din. Varaždinska vina se trgujejo med 3.50 do 6 Din, medjimurska 2 do 4.50 Din, požeška 5 do 8 Din, brodska 3 do 6 Din, srbijanska 5 do 5.50 Din (franko kolodvor Zagreb), severno dalmatinska 2.50 do 3.50 Din, južno dalmatinska 3 do 4 Din, belokranjska od 4.75 dinarjev naprej.

Les. Povpraševanje je v zadnjem času oživelo. Od inozemskih kupcev so napravili večje zaključke Italijani in Francozi. Na tržišču je promet dokaj živahen, ker se bliža gradbena sezona. V Slavoniji veljajo: hrastovi hlodi 1200—2500, za furnirje 2300 do 3500, hrastove deske 2200 do 3100, francoske dožice (100 komadov) 15.000—22.000 sirovi frizi (za izvoz) 1600 do 2300, štafli 2000 do 2300, bukovi hlodi I. 300 do 400, mehko tesano blago 350 do 500, mehko žagano blago 600 do 800, za brzojav drogi, hrastovi 40 do 150, jelovi 50 do 80, železniški pragi, hrastovi 4 0 do 80, bukovi 30 do 50, drva za kurjavo bukova 2200 do 3000,

mešana 2400 do 2700, oglje, vagon 9500 do 10.000 Din.

Krma. Zagrebške cene preteklega tedna: seno 75 do 112.50, otava 125 do 137, detelja 112 do 137 Din za 100 kg. Cene krmi so padle.

Celjski trg (1. t. m.) Govedina: v mesnicah I. 25, II. 20. Teletina: I. 30 do 35, II. 25 do 30, jetra in pljuča 22. Svinjina: meso I. 35, II. 30, slanina I. 40, II. 38, mast 41, šunka 50, prekajeno meso I. 45, II. 42. Perutnina: kokoš 40 do 50, puran 150. Mleko 3.50 do 4, surovo maslo 60, čajno 88. Jajce 1.25 do 1.50. Pijača: vino staro 12 do 15, novo 9 do 12, pivo 7, žganje 30. Kruh: beli 7, črni 6. Moka št. »00« 5.90, »0« 5.80, »2« 5.50, »4« 4.50, koruzna moka 3.50. Na drobno cene po 20 par več). Žito: pšenica 380, rž 300 do 320, ječmen 330, oves 280, koruza 300, fižol 500 do 700. Krma: sladko seno 100, polsladko 75, kislilo in slama 50. Krompir 1.25 do 1.50. Kislilo zelje, krožnik 4, repa 1.50 Din.

Čitatelji in somišljeniki »Ljudskega tednika«!

Vsak od Vas naj dobi še enega naročnika; s tem boste pripomogli, da se »Ljudski tednik« razširi, da postane še boljši in še večji!!!

Izdaja konzorcij »Ljudskega tednika«.
— Odgovorni urednik Fr. Jereb. —
Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

Kakor roža med trnjem

se lahko smatra
MILO „GAZELA“
ki po svoji nedosegljivi
kakovosti prekaša
vse druge proizvode.

Beli, čisti in varuje trpežnost perila!

Kupim

vsako množino tramov in vseh vrst rezanega in okroglega lesa. — Ponudbe z »noto«, obveznimi cenami in dobavnim časom pod »Prodaj« na upravo »Ljudskega tednika«.

Združene opekarne d. d. Ljubljana Telefon 733.

naznanjajo, da so otvorile

**v sredini mesta na Miklošičevi cesti 13
tovarniško zalogo vseh vrst opeke
lastnega izdelka.**

Opeka je na razpolago v poljubnih množinah po najnižji ceni.

Edini tihi pisalni stroj L. C. Smith & Bros mod. 8. brez najmanjšega ropota.

Zastopstvo: Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/I.

= Hranilni in posojilni zavod =

P. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani na Dunajski c. 23

sprejema hranilne vloge pod najugodnejšimi pogoji,
upoštevajoč od finančnega ministra že naznanjeno davčno prostost hranilnih vlog.

**Vloge na tekoči račun, najugodnejše po dogovoru. Daje po-
sojila proti popolni varnosti, najkulantnejše.**

Uradne ure od 9. do 12. dop.